

Олена Добровольська, Свен Гюнтер, Ольга Чернецька, Наталя Дуброва, Світлана Качула

Екологічні податки та їхній вплив на декарбонізацію економіки

Екологічні податки забезпечують сталий розвиток, але їхня фінансова та екологічна ефективність різняться в країнах із різними соціально-економічними характеристиками. Мета цього дослідження – порівняти вплив надходжень від екологічного податку на декарбонізацію економіки (вимірювану через продуктивність вуглецю – відношення ВВП до викидів вуглекислого газу) у різних країнах, з огляду на їхній розвиток зелених технологій і викиди вуглекислого газу. У статті проаналізовано статистичні дані ОЕСР та Світового банку щодо 38 країн ОЕСР за 2002–2021 роки з використанням моделей лінійної панельної регресії з фіксованими та випадковими ефектами (з використанням тесту Хаусмана та STATA 18). Щоб виявити явні та приховані закономірності цього впливу, які є загальними для певних країн, у цьому аналізі розглядалася не кожна країна окремо, а цільові кластери, виділені за допомогою методів Уорда і Стерджеса, ґрунтуючись на ефективній ставці податку на викиди вуглецю, загальних надходжень від екологічного податку, загальних викидах вуглецю і продуктивності вуглецю. Позитивний вплив надходжень від екологічного податку на рівень декарбонізації економіки було підтверджено у 29 країнах (для чотирьох із шести кластерів). Ефект найбільший для США (збільшення податкових надходжень на 1 % призводить до збільшення продуктивності вуглецю в середньому на 0,9 %) і найменший – для кластера, що охоплює Австрію, Бельгію, Канаду, Коста-Рику, Чехію, Естонію, Францію, Німеччину, Угорщину, Ісландію, Корею, Литву, Нову Зеландію, Польщу, Португалію, Словаччину, Іспанію та Велику Британію (зростання – 0,1 %). Негативний вплив підтверджено для дев'яти країн (для двох із шести кластерів): Данії, Фінляндії, Ізраїлю, Латвії та Швеції (зниження на 0,3 %) і Греції, Італії, Нідерландів і Словенії (зниження на 0,21 %).

Ключові слова: продуктивність вуглецю, податок на викиди вуглецю, ефективна ставка податку на викиди вуглецю, викиди, екологічний податок, ВВП, ОЕСР

Класифікація JEL: H23, O44, Q56

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.